

Геаграфія

6-7 *класы*

Прыкладнае
каляндарна-
тэматычнае
планаванне

2017 / 2018
навучальны год

Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь

Геаграфія

6-7 *класы*

Прыкладнае каляндарна- тэматычнае планаванне

Дапаможнік для настаўнікаў устаноў
агульнай сярэдняй адукацыі

*Рэкамендавана
Навукова-метадычнай установай
«Нацыянальны інстытут адукацыі»
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь*

Мінск
Нацыянальны інстытут адукацыі
«Аверсэв»
2017

Аўтары:

В. У. Сарычава, Л. В. Шкель

Прадмова

Прыкладнае каляндарна-тэматычнае планаванне (КТП) вучэбнага матэрыялу па географіі складзена ў адпаведнасці з дзеючай вучэбнай праграмай для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі, зацверджанай Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

У КТП прапануецца размеркаванне вучэбных гадзін па тэмах.

Прыкладнае каляндарна-тэматычнае планаванне не з'яўляецца нарматыўным дакументам. Яно заклікана аказаць метадычную дапамогу ў арганізацыі працы па выкладанні географіі.

Настаўнік можа ў межах вучэбных гадзін, адведзеных на вывучэнне вучэбнага прадмета «Географія», пераносіць практычныя работы па меры неабходнасці.

Звяртаем увагу, што асноўны вучэбны матэрыял павінен быць засвоены на ўроку.

Геаграфія. Фізічная геаграфія

6 клас

(35 г на год, 1 г на тыдзень)

1. Кальмакова, А. Г. Геаграфія. Фізічная геаграфія. 6 клас / А. Г. Кальмакова, В. У. Пікулік. — Мінск : Нар. асвета, 2016.
2. Атлас. Фізічная геаграфія. 6 клас / А. Г. Кальмакова, В. У. Пікулік. — Мінск : РУП «Белкартаграфія», 2016.

4

№ урока, дата правядзення	Тэма ўрока	Колькасць гадзін	Мэты вывучэння тэмы	Рэкамендаваныя асноўныя віды вучэбна-пазнавальнай дзейнасці	Дамашняе заданне
1	2	3	4	5	6
1	Уводзіны. Геаграфія як навука	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра фізічную і сацыяльна-эканамічную геаграфію, знешнія абалонкі Зямлі; <i>веданне</i> аб'екта вывучэння геаграфіі, азначэння «геаграфія»; <i>уменне</i> тлумачыць ролю геаграфіі ў жыцці і гаспадарчай дзейнасці людзей	Назваюць аб'ект вывучэння геаграфіі, азначэнне тэрміна «геаграфія»; характарызуюць паняцце; тлумачаць, што вывучае фізічная і сацыяльна-эканамічная геаграфія; пералічваюць знешнія абалонкі Зямлі; тлумачаць ролю геаграфіі ў жыцці і гаспадарчай дзейнасці людзей	Уводзіны, п. 1–3, с. 10
РАЗДЗЕЛ I. Зямля на плане мясцовасці, глобусе і карце (9 г)					
Тэма 1. План мясцовасці (3 г)					
2	Бакі гарызонту. Арыентаванне на мясцовасці. Компас. Азімут	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэнняў «арыентаванне», «азімут»; <i>уменне</i> працаваць з кампасам; вызначаць бакі гарызонту і азімут	Назваюць азначэнні тэрмінаў «арыентаванне», «азімут»; характарызуюць паняцці; вызначаюць бакі гарызонту; вызначаюць азімут з дапамогай кампаса	§ 1, п. 1–4, с. 15

Працяг

5

1	2	3	4	5	6
				і напрамкі па зададзеных азімутах; працуюць з кампасам	
3	План мясцовасці. Умоўныя знакі. Маштаб і яго віды	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра малюнак тэрыторыі на плане мясцовасці; <i>веданне</i> азначэнняў «план мясцовасці», «маштаб», «лікавы маштаб», «найменны маштаб», «лінейны маштаб», «умоўныя знакі»; <i>уменні</i> вызначаць маштаб, пераводзіць маштаб з аднаго віду ў іншы; называць і паказваць умоўныя знакі	Назваюць азначэнні тэрмінаў «план мясцовасці», «маштаб», «лікавы маштаб», «найменны маштаб», «лінейны маштаб», «умоўныя знакі»; характарызуюць паняцці; называюць і паказваюць на плане мясцовасці умоўныя знакі; вызначаюць від маштабу; пераводзяць колькасны маштаб у найменны, лінейны і наадварот; вылічваюць адлегласці з дапамогай маштабу	§ 2, п. 1–5, с. 20
4	Абсалютная і адносна вышыні. Чытанне плана мясцовасці. Практычная работа № 1. Чытанне плана мясцовасці. Вызначэнне азімутаў і напрамкаў па зададзеных азімутах з дапамогай кампаса	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэнняў «абсалютная вышыня», «адносна вышыня»; <i>уменні</i> чытаць план мясцовасці (вызначаць напрамкі, адлегласці, аб'екты мясцовасці па умоўных знаках, іх узаемаразмяшчэнне, характарызаваць адрозненні абсалютнай і адноснай вышынь); знаходзіць на плане мясцовасці бакі гарызонту; <i>навыкі</i> працы з планам мясцовасці пры чытанні картаграфічнай інфармацыі	Назваюць азначэнні тэрмінаў «абсалютная вышыня», «адносна вышыня»; характарызуюць паняцці; чытаюць план мясцовасці; знаходзяць на плане бакі гарызонту; счытваюць картаграфічную інфармацыю; выконваюць практычную работу па чытанні плана мясцовасці, робяць вывады	§ 3, п. 1–3, с. 24

1	2	3	4	5	6
Тэма 2. Глобус і геаграфічная карта (5 г)					
5	Глобус. Градусная сетка	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра глобус; <i>веданне</i> азначэнняў «экватар», «мерыдыян», «паралель», «пачатковы мерыдыян», «градусная сетка», «геаграфічныя полюсы»; <i>уменні</i> паказаць геаграфічныя полюсы, экватар, пачатковы мерыдыян і геаграфічныя аб'екты на глобусе; вымяраць адлегласці і вызначаць напрамкі па лініях градуснай сеткі глобуса	Назваюць азначэнні тэрмінаў «экватар», «мерыдыян», «паралель», «пачатковы мерыдыян», «градусная сетка», «геаграфічныя полюсы»; характарызуюць паняцці; паказваюць на карце і глобусе геаграфічныя полюсы, градусную сетку, паралелі, экватар, мерыдыяны, пачатковы мерыдыян і геаграфічныя аб'екты; вымяраюць адлегласці і вызначаюць напрамкі па лініях градуснай сеткі глобуса	§ 4, п. 1–6, с. 30
6	Геаграфічная карта. Легенда карты	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра значэнне геаграфічных карт; <i>веданне</i> азначэнняў «геаграфічная карта», «легенда карты», «ізалініі», «гарызанталі»; <i>уменні</i> тлумачыць адрозненні плана ад карты, паказаць геаграфічныя полюсы, экватар, пачатковы мерыдыян, геаграфічныя аб'екты на карце; вымяраць адлегласці і вызначаць напрамкі па лініях градуснай сеткі карты	Назваюць азначэнні тэрмінаў «геаграфічная карта», «легенда карты», «ізалініі», «гарызанталі»; характарызуюць паняцці; паказваюць на карце геаграфічныя полюсы, градусную сетку, паралелі, экватар, мерыдыяны, пачатковы мерыдыян і геаграфічныя аб'екты; называюць адрозненні геаграфічнай карты ад плана мясцовасці; характарызуюць асаблівасці маляўніцтва зямной паверхні (вышынь і глыбін) на глобусе і карце; вы-	§ 5, п. 1–4, с. 35

6

1	2	3	4	5	6
				вучаюць легенду карты; вымяраюць адлегласці і вызначаюць напрамкі па лініях градуснай сеткі карты	
7	Геаграфічныя каардынаты	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра сучасныя спосабы вызначэння геаграфічных каардынат; <i>веданне</i> азначэнняў «геаграфічная шырата», «геаграфічная даўгата», «геаграфічныя каардынаты»; <i>уменне</i> вызначаць геаграфічныя каардынаты; <i>навыкі</i> працы з контурнай картай	Назваюць азначэнні тэрмінаў «геаграфічная шырата», «геаграфічная даўгата»; характарызуюць паняцці; характарызуюць сучасныя спосабы вызначэння геаграфічных каардынат; вызначаюць геаграфічныя каардынаты і напрамкі бакоў гарызонту на глобусе і карце; вызначаюць геаграфічныя каардынаты свайго населенага пункта, працуюць з контурнай картай	§ 6, п. 1–3, с. 39
8	Практычная работа № 2. Вызначэнне геаграфічных каардынат па картах і нанясенне геаграфічных аб'ектаў па зададзеных каардынатах на контурную карту	1	Фарміраваць: <i>уменні</i> вызначаць (вымяраць) адлегласці па картах і глобусе, геаграфічныя каардынаты і напрамкі; абазначаць і падпісваюць геаграфічныя аб'екты на контурнай карце; <i>навыкі</i> працы з контурнай картай	Выконваюць практычную работу: вызначаюць геаграфічныя каардынаты па фізічнай карце паўшар'яў і наносзяць геаграфічныя аб'екты па зададзеных каардынатах на контурную карту, робяць вывады	Паўтарыць § 6
9	Віды карт. Значэнне карт	1	Фарміраваць: <i>веды</i> пра значэнне карт у географіі, жыцці і гаспадарчай дзейнасці людзей;	Адрозніваюць карты па маштабе (дробнамаштабныя, сярэднямаштабныя, буйнамаштабныя),	§ 7, п. 1–5, с. 44

7

1	2	3	4	5	6
			<i>уменне</i> адрозніваць геаграфічныя карты па маштабе, ахопе тэрыторыі, змесце	па ахопе тэрыторыі (сусветныя, асобных мацерыкоў і акіянаў, частак мацерыкоў), па змесце (агульнагеаграфічныя, у тым ліку тапаграфічныя і тэматычныя); тлумачаць значэнне карт у геаграфіі, жыцці і гаспадарчай дзейнасці людзей	
10	Абагульняльнае паўтарэнне	1	Абагульненне і сістэматызацыя ведаў па тэмах 1, 2		
РАЗДЗЕЛ II. Прырода Зямлі (25 г)					
Тэма 3. Літасфера і рэльеф Зямлі (6 г)					
11	Літасфера. Унутраная будова Зямлі	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра будову і тыпы зямной кары, літасферныя пліты; <i>веданне</i> азначэнняў «літасфера», «ядро», «мантыя», «зямная кара»; <i>уменне</i> характарызаваць адрозненні мацерыковай і акіянічнай зямной кары	Назваюць азначэнні тэрмінаў «літасфера», «ядро», «мантыя», «зямная кара»; характарызуюць паняцці; называюць унутраныя абалонкі Зямлі; характарызуюць будову і магутнасць зямной кары; называюць тыпы зямной кары; характарызуюць адрозненні мацерыковай і акіянічнай зямной кары; называюць і паказваюць на карце літасферныя пліты	§ 8, п. 1–5, с. 50
12	Унутраныя сілы Зямлі. Землетрасенні. Вулканізм	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра сейсмічныя паясы, будову вулкана, адрозненне вулканаў па актыўнасці, пра эпіцэнтр і ачаг земле-	Назваюць азначэнні тэрмінаў «землетрасенне», «вулканізм», «вулкан»; характарызуюць паняцці; паказваюць на карце ра-	§ 9, п. 1–5, с. 58

8

1	2	3	4	5	6
			трасення; <i>веданне</i> азначэнняў «землетрасенне», «вулканізм», «вулкан»; <i>уменне</i> паказваць на карце вулканы; <i>навыкі</i> працы з контурнай картай	ёны распаўсюджвання эпіцэнтраў землетрасенняў і вулканаў; паказваюць на фізічнай карце і абазначаюць на контурнай карце вулканы Везувій і Кіліманджара; называюць элементы вулкана	
13	Знешнія сілы Зямлі. Выветрыванне	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэння «выветрыванне»; <i>уменне</i> тлумачыць адрозненні фізічнага, хімічнага, біялагічнага выветрывання	Назваюць азначэнне тэрміна «выветрыванне»; характарызуюць паняцце; тлумачаць адрозненні фізічнага, хімічнага, біялагічнага выветрывання	§ 10, п. 1–4, с. 63
14	Горныя пароды і мінералы зямной кары	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэнняў «горныя пароды», «магматычныя горныя пароды», «асадкавыя горныя пароды», «метамарфічныя горныя пароды»; <i>уменне</i> тлумачыць адрозненні магматычных, асадкавых і метамарфічных горных парод	Назваюць азначэнні тэрмінаў «горныя пароды», «магматычныя горныя пароды», «асадкавыя горныя пароды», «метамарфічныя горныя пароды»; характарызуюць паняцці; тлумачаць адрозненні магматычных, асадкавых і метамарфічных горных парод; тлумачаць значэнне і неабходнасць аховы нетраў Зямлі	§ 11, п. 1–7, с. 69
15	Рэльеф Зямлі. Асноўныя формы рэльефу сушы: раўніны, горы.	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра адрозненне раўнін па вышыні і характары паверхні, адрозненне гор па вышыні; <i>веданне</i> азначэнняў «рэльеф», «раўніна», «гара»; <i>уменні</i> характарызаваць раўніны па прапанаваным плане; паказваць	Назваюць азначэнні тэрмінаў «рэльеф», «раўніна», «гара»; характарызуюць паняцці; адрозніваюць асноўныя формы рэльефу (раўніны, горы) па вышыні і характары паверхні; характарызуюць раўніны па характары па-	§ 12, п. 1–7, с. 76

6

1	2	3	4	5	6
10	Практычная работа № 3. Апісанне па геаграфічнай карце асобных раўнін і горных краін (на выбар)		на фізічнай карце і абазначаць на контурнай карце раўніны і горы; <i>навыкі</i> працы з геаграфічнай картай для апісання раўнін і горных краін	верхні (пласкія, узгорыстыя), па вышыні (упадзіны, нізіны, узвышшы, пласкагор'і); адрозненне гор па вышыні (нізкія, сярэднія, высокія); паказваюць на фізічнай карце і абазначаюць на контурнай карце Усходне-Еўрапейскую раўніну, Лаўрэнційскае ўзвышша, Амазонскую нізіну, Сярэднесібірскае пласкагор'е, упадзіну Гхор, горы: Альпы, Атлас, Вялікі Водападзельны хрыбет, Каўказ, Уральскія, Гімалаі (г. Джама-лунгма), Кардыльеры, Анды; выконваюць практычную работу па апісанні раўнін і горных краін з выкарыстаннем геаграфічнай карты; робяць вывады	
16	Рэльеф дна Сусветнага акіяна	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэнняў «шэльф», «мацерыковы схіл», «глыбакаводны жолаб», «астраўная дуга», «ложа акіяна», «сярэдзінна-акіянічны хрыбет»; <i>уменне</i> паказваць на фізічнай карце і абазначаць на контурнай карце Сярэдзінна-Атлантычны хрыбет, Марыянскі жолаб, катлавіну Паўночна-Усходнюю	Назваюць азначэнні тэрмінаў «шэльф», «мацерыковы схіл», «глыбакаводны жолаб», «астраўная дуга», «ложа акіяна», «сярэдзінна-акіянічны хрыбет»; характарызуюць паняцці; паказваюць на фізічнай карце і абазначаюць на контурнай карце Сярэдзінна-Атлантычны хрыбет, Марыянскі жолаб, катлавіну Паўночна-Усходнюю	§ 13, п. 1–6, с. 82

1	2	3	4	5	6
Тэма 4. Атмасфера. Надвор'е і клімат (8 г)					
17	Склад і будова атмасферы. Значэнне атмасферы	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэння «атмасфера»; <i>уменне</i> характарызаваць склад, будову атмасферы і аэонавага слою	Назваюць азначэнне тэрміна «атмасфера»; характарызуюць паняцце; характарызуюць склад, будову атмасферы і аэонавага слою	§ 14, п. 1–3, с. 89
18	Тэмпература паветра. Цеплавая паясы	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра тэрмометр як метэаралагічны прыбор; <i>веданне</i> азначэння «тэмпература паветра»; <i>уменні</i> карыстацца тэрмометрам; вылічваць сярэднясутачныя, сярэднямесячныя тэмпературы і амплітуды тэмператур; характарызаваць змяненне тэмпературы з вышыняй і размеркаванне тэмпературы паветра па зямной паверхні; характарызаваць цеплавую паясы	Назваюць азначэнне тэрміна «тэмпература паветра»; характарызуюць паняцце; карыстаюцца тэрмометрам, здымаюць паказанні; вылічваюць сярэднясутачныя, сярэднямесячныя тэмпературы і амплітуды тэмператур; характарызуюць змяненне тэмпературы з вышыняй і размеркаванне тэмпературы паветра па зямной паверхні; называюць і паказваюць на карце цеплавую паясы	§ 15, п. 1–4, с. 95
19	Атмасферны ціск	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра барометр як метэаралагічны прыбор; <i>веданне</i> азначэння «атмасферны ціск»; <i>уменні</i> характарызаваць змяненне атмасфернага ціску з вышыняй, размеркаванне атмасфернага ціску па зямной паверхні; карыстацца барометрам	Назваюць азначэнне тэрміна «атмасферны ціск»; характарызуюць паняцце; характарызуюць змяненне атмасфернага ціску з вышыняй, размеркаванне атмасфернага ціску па зямной паверхні, залежнасць напрамку, скорасці і сілы ветру; карыстаюцца барометрам, здымаюць паказанні	§ 16, п. 1–5, с. 99

1	2	3	4	5	6
			«праліў», «салёнасць»; <i>уменне</i> называць і паказваць на карце моры; <i>навыкі</i> працы з контурнай картай	назваюць асноўныя часткі гідрасферы і Сусветнага акіяна: моры, залівы, пралівы; характарызуюць адрозненні тэмпературы і салёнасці акіянічных вод і іх прычыны; паказваюць на фізічнай карце і абазначаюць на контурнай карце моры: Міжземнае, Чырвонае, Чорнае, Балтыйскае; залівы: Гвінейскі, Бенгальскі, Вялікі Аўстралійскі, Мексіканскі; пралівы: Берынгаў, Гібралтарскі, Магеланаў	
26	Рух вады ў акіяне	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра цёплыя і халодныя акіянічныя цячэнні; <i>веданне</i> азначэнняў «хвалі», «цунамі», «акіянічныя цячэнні», «прыліў», «адліў»; <i>уменні</i> тлумачыць прычыны ўтварэння марскіх хваляў, прыліваў і адліваў, цунамі; называць і паказваць на карце цёплыя і халодныя акіянічныя цячэнні	Назваюць азначэнні тэрмінаў «хвалі», «цунамі», «акіянічныя цячэнні», «прыліў», «адліў»; характарызуюць паняцці; тлумачыць прычыны ўтварэння марскіх хваляў, прыліваў і адліваў; паказваюць на фізічнай карце цёплыя і халодныя акіянічныя цячэнні і абазначаюць на контурнай карце цячэнні: Гальфстрым і Заходніх Вятроў	§ 22, п. 1–6, с. 135
27	Воды сушы. Падземныя воды	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра тэрмальныя крыніцы, прэсныя і салёныя воды; <i>веданне</i> азначэнняў	Назваюць азначэнні тэрмінаў «воды сушы», «падземныя воды», «гейзер»; характарызуюць	§ 23, п. 1–5, с. 141

1	2	3	4	5	6
			«воды сушы», «падземныя воды», «гейзер»; <i>уменне</i> тлумачыць адрозненні грунтавых вод ад міжпластавых	паняцці; тлумачыць адрозненні грунтавых вод ад міжпластавых	
28	Паверхневыя воды. Рэкі	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра прыток, водападзел, рачную сістэму, рачныя парогі, крыніцы; <i>веданне</i> азначэнняў «рака», «рачная даліна», «рэчышча», «пойма», «рачны басейн», «вадаспад»; <i>уменні</i> называць асноўныя часткі ракі і элементы рачной даліны; характарызаваць раўнінныя і горныя рэкі; называць і паказваць на карце рэкі і вадаспады і абазначаць іх на контурнай карце; <i>навыкі</i> працы з контурнай картай	Назваюць азначэнні тэрмінаў «рака», «рачная даліна», «рэчышча», «пойма», «рачны басейн», «вадаспад»; характарызуюць паняцці; характарызуюць паверхневыя воды; называюць асноўныя часткі ракі і элементы рачной даліны: рэчышча, пойма, тэраса, рачная сістэма, рачны басейн, водападзел; называюць і характарызуюць адметныя прыкметы раўнінных і горных рэк, парогаў і вадаспадаў; называюць і паказваюць на карце рэкі: Амазонка, Місісіпі, Ніл, Янцзы, Мурэй, вадаспады: Анхель і Вікторыя, абазначаюць іх на контурнай карце	§ 24, п. 1–6, с. 149
29	Жыўленне і рэжым рэк. Уплыў паверхневых і падземных вод на рэльеф	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра ўплыў паверхневых і падземных вод сушы на рэльеф, пра апоўзні; <i>веданне</i> азначэнняў «водны рэжым ракі», «жыўленне ракі»; <i>уменні</i> тлумачыць фазы воднага рэжыму рэк, адрозненні тыпаў	Назваюць азначэнні тэрмінаў «водны рэжым ракі», «жыўленне ракі»; называюць тыпы жыўлення рэк (снегавое, дажджавое, ледавіковае, падземнае, змешанае) і рэжым рэк (разводдзе, паводка, межаны); характа-	§ 25, п. 1–7, с. 155

1	2	3	4	5	6
			жыўлення рэк; характарызаваць асобныя рэкі	рызуюць паняцці; называюць адметныя прыкметы тыповага стану рэк; характарызуюць уплыў паверхневых і падземных вод на фарміраванне рэльефу, утварэнне карсту і апоўзняў; характарызуюць асобныя рэкі (раку сваёй мясцовасці)	
30	Азёры і балоты. Вадасховішчы. Каналы. Практычная работа № 5. Складанне апісання воднага аб'екта сваёй мясцовасці па прапанаваным плане	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра каналы, прэсныя і салёныя азёры, сцёкавыя і бяссцёкавыя азёры; <i>веданне</i> азначэнняў «возера», «балота»; <i>уменні</i> тлумачыць адрозненні азёрных катлавін (тэктанічныя, вулканічныя, ледавіковыя, запрудныя, карставыя); называць і паказваць на карце азёры і каналы, наносіць іх на контурную карту; <i>навыкі</i> працы па прапанаваным плане пры апісанні воднага аб'екта сваёй мясцовасці	Назваюць азначэнні тэрмінаў «возера», «балота»; характарызуюць паняцці; характарызуюць сцёкавыя і бяссцёкавыя, прэсныя і салёныя азёры; тлумачаць адрозненні азёрных катлавін: тэктанічных, вулканічных, ледавіковых, запрудных, карставых; называюць і паказваюць на карце азёры: Байкал, Верхняе, Каспійскае мора, Васюганскае балота; ужываюць уменне працаваць па прапанаваным плане пры апісанні воднага аб'екта сваёй мясцовасці; выконваюць практычную работу; робяць вывады	§ 26, п. 1–6, с. 163
31	Ледавікі. Значэнне гідрасферы. Ахова вод	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра ўздзеянне ледавікоў на рэльеф, пра змяненне вод гідрасферы пад	Назваюць азначэнне тэрміна «ледавікі»; характарызуюць паняцце; тлумачаць адрозненні ма-	§ 27, п. 1–6, с. 170

16

1	2	3	4	5	6
			упывам гаспадарчай дзейнасці чалавека; <i>веданне</i> азначэння «ледавікі»; <i>уменне</i> тлумачыць прычыны змянення вод сушы пад упывам гаспадарчай дзейнасці чалавека	церыковых і горных ледавікоў; характарызуюць уздзеянне ледавікоў на рэльеф, значэнне гідрасферы ў жыцці людзей	
Тэма 6. Біясфера (3 г)					
32	Біясфера	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра асаблівасці біясферы; <i>веданне</i> азначэння «біясфера»; <i>уменні</i> называць склад і межы біясферы, характарызаваць асаблівасці біясферы	Назваюць азначэнне тэрміна «біясфера»; характарызуюць паняцце; характарызуюць асаблівасці біясферы, разнастайнасць жывых арганізмаў і асаблівасці іх размеркавання ў літасферы, гідрасферы, атмасферы	§ 28, п. 1–5, с. 177
33	Глеба, яе значэнне. Эрозія глеб	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра склад і будову глебы; <i>веданне</i> азначэння «эрозія глебы»; <i>уменні</i> называць склад і будову глебы, характарызаваць асаблівасці глеб	Назваюць азначэнне тэрміна «эрозія глебы»; характарызуюць паняцце; характарызуюць склад і будову глебы; асаблівасці глеб, урадлівасць глебы, асноўныя тыпы глеб, значэнне глебы ў гаспадарчай дзейнасці людзей	§ 29, п. 1–7, с. 184
34	Прыродны комплекс. Разнастайнасць прыродных комплексаў Зямлі.	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра разнастайнасць прыродных комплексаў; <i>веданне</i> азначэнняў «прыродны комплекс», «кампаненты	Назваюць азначэнні тэрмінаў «прыродны комплекс», «кампаненты прыроднага комплексу»; характарызуюць паняцці; тлу-	§ 30, п. 1–5, с. 188

17

1	2	3	4	5	6
	Практычная работа № 6. Апісанне прыроднага комплексу сваёй мясцовасці		прыроднага комплексу»; <i>уменні</i> тлумачыць прычыны разнастайнасці прыродных комплексаў сушы і Сусветнага акіяна; ужываць <i>навыкі</i> работы па прапанаваным плане пры апісанні прыроднага комплексу сваёй мясцовасці	мачаць прычыны разнастайнасці прыродных комплексаў сушы і Сусветнага акіяна і неабходнасць іх аховы; выконваюць практычную работу па апісанні прыроднага комплексу сваёй мясцовасці; робяць вывады	
35	Абагульняльнае паўтарэнне	1	Абагульненне і сістэматызацыя ведаў па тэмах 3–6		

Геаграфія. Мацерыкі і акіяны 7 клас

(35 г на год, 1 г на тыдзень)

1. Кальмакова, А. Г. Геаграфія. Мацерыкі і акіяны. 7 клас / А. Г. Кальмакова, П. С. Лопух, В. У. Сарычава. — Мінск, 2017.
2. Атлас. Геаграфія. Мацерыкі і акіяны. 7 клас / А. Г. Кальмакова, П. С. Лопух, В. У. Сарычава. — Мінск : РУП «Белкартаграфія», 2017.
3. Атлас. Геаграфія мацерыкоў і краін. 8—9 класы / пад агульн. рэд. П. С. Лопуха. — Мінск : РУП «Белкартаграфія», 2008.

№ урока, дата правядзення	Тэма ўрока	Колькасць гадзін	Мэты вывучэння тэмы	Рэкамендаваныя асноўныя віды вучэбна-пазнавальнай дзейнасці	Дамашняе заданне
1	2	3	4	5	6
1	Уводзіны. Геаграфічная абалонка як аб'ект вывучэння геаграфіі	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра заканамернасці геаграфічнай абалонкі; <i>веданне</i> азначэння «геаграфічная абалонка»; <i>уменне</i> тлумачыць праяўленні заканамернасцей развіцця геаграфічнай абалонкі	Назваюць азначэнне тэрміна «геаграфічная абалонка»; характарызуюць паняцце; называюць уласцівасці геаграфічнай абалонкі; тлумачаць праяўленні заканамернасцей развіцця геаграфічнай абалонкі	Уводзіны
РАЗДЗЕЛ I. Агульная характарыстыка зямнога шара (6 г)					
Тэма 1. Агульная характарыстыка прыроды мацерыкоў і акіянаў (5 г)					
2	Тэорыя літасферных пліт. Платформы. Глобальныя складкаватыя паясы	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра тэорыю літасферных пліт, будову платформы (крышталічны фундамент, ападкавы чахол); <i>ве-</i>	Назваюць азначэнні тэрмінаў «літасферная пліта», «складкаваты пояс», «платформа», «платформенная пліта», «шчыт»; ха-	§ 1

1	2	3	4	5	6
			<i>данне</i> азначэнняў «літасферная пліта», «складкаваты пояс», «платформа», «платформенная пліта», «шчыт»; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення асноўных літасферных пліт, складкаватых паясоў і платформаў	рактарызуюць паняцці; выяўляюць значэнне тэорыі літасферных пліт і новай глабальнай тэктонікі ў фарміраванні аблічча Зямлі; называюць будову платформы, адрозненне платформаў па ўзросце, глабальныя складкаватыя паясы і складкаватыя вобласці; называюць і паказваюць на карце найбуйнейшыя літасферныя пліты: Еўразійская, Інда-Аўстралійская, Паўночна-Амерыканская, Паўднёва-Амерыканская, Афрыканская, Антарктычная, Ціхаакіянская; платформы: Аравійская, Індастанская, Усходне-Еўрапейская, Заходне-Сібірская; складкаватыя паясы: Ціхаакіянскі, Альпійска-Гімалайскі	
3	Глабальныя формы рэльефу Зямлі	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра паходжанне раўнін і гор; пра горст, грабен, скід; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення буйных раўнін і гор	Характарызуюць раўніны і горы па паходжанні; называюць і паказваюць на карце найбуйнейшыя раўніны: Прыкаспійская нізіна, Інда-Гангская нізіна; горы: Скандынаўскія, Заходнія і Усходнія Гаты, Пірэнеі, Куньлунь; вулкан Фудзіяма, пласкагор'е Дэкан	§ 2

1	2	3	4	5	6
4	Паветраныя масы. Атмасферныя франты. Цыклоны і антыцыклоны	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра тыпы паветраных мас; <i>веданне</i> азначэнняў «паветраная маса», «атмасферны фронт», «цыклон», «антыцыклон»; <i>уменне</i> тлумачыць цыркуляцыю атмасферы і яе значэнне ў фарміраванні клімату пэўнай тэрыторыі	Назваюць азначэнні тэрмінаў «паветраная маса», «атмасферны фронт», «цыклон» і «антыцыклон»; характарызуюць паняцці; называюць пастаянныя і сезонныя вятры, тыпы паветраных мас і атмасферных франтоў; выяўляюць значэнне цyklонаў і антыцыклонаў у фарміраванні надвор'я; даюць характарыстыку цыркуляцыі атмасферы і выяўляюць яе значэнне ў фарміраванні клімату пэўнай тэрыторыі	§ 3
5	Кліматычныя паясы Зямлі	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэння «кліматычны пояс»; <i>уменні</i> апісваць кліматычныя паясы, тлумачыць прычыны змены кліматычных паясоў; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення кліматычных паясоў і тыпаў клімату	Назваюць азначэнне тэрміна «кліматычны пояс»; характарызуюць паняцце; характарызуюць кліматычныя паясы і тыпы клімату; тлумачаць прычыны занаднага распаўсюджвання кліматычных паясоў і асаблівасці распаўсюджвання тыпаў клімату; паказваюць на карце кліматычныя паясы і тыпы клімату	§ 4

1	2	3	4	5	6
6	Геаграфічныя паясы і прыродныя зоны Зямлі. Вышынная пояснасць. Практычная работа № 1. Аналіз геаграфічнага праяўлення шыротнай занальнасці па тэматычных картах	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра шыротную занальнасць; <i>веданне</i> азначэнняў «прыродная зона», «пустыня»; <i>уменні</i> апісваць прыродныя зоны, тлумачыць прычыны змены прыродных зон, тлумачыць праблемы захавання прыроднай разнастайнасці на Зямлі; устаўляць узаемасувязі паміж асобнымі кампанентамі прыроды; <i>навыкі</i> працы з тэматычнымі картамі для аналізу геаграфічнага праяўлення шыротнай занальнасці	Назваюць азначэнні тэрмінаў «прыродная зона», «пустыня»; характарызуюць паняцці; тлумачаць прычыны шыротнай занальнасці, азанальнасці, вышыльнай пояснасці; характарызуюць прыродныя зоны; тлумачаць прычыны змены прыродных зон; устаўляюць узаемасувязі паміж асобнымі кампанентамі прыроды; удасканальваюць і выпрацоўваюць навыкі працы з тэматычнымі картамі для аналізу геаграфічнага праяўлення шыротнай занальнасці; выконваюць практычную работу; робяць вывады	§ 5
7	Абагульняльнае паўтарэнне	1	Абагульненне і сістэматызацыя ведаў па тэме 1		
РАЗДЗЕЛ II. Рэгіянальны агляд зямнога шара (28 г)					
Тэма 2. Акіяны (2 г)					
8	Атлантычны і Паўночны Ледавіты акіяны	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра мінеральныя і біялагічныя рэсурсы акіянаў, схему акіянічных цячэнняў; <i>веданне</i> азначэнняў «вулканічны востраў», «мацерыковы востраў»; <i>уменні</i> апісваць	Назваюць азначэнні тэрмінаў «мацерыковы востраў», «вулканічны востраў»; характарызуюць паняцці; апісваюць асаблівасці геаграфічнага становішча, прыродныя ўмовы і рэсурсы;	§ 6

1	2	3	4	5	6
			асаблівасці геаграфічнага становішча, прыродныя ўмовы і рэсурсы; тлумачыць асноўныя рысы будовы рэльефу дна, вызначаць па карце глыбіню і працягласць акіянаў з захаду на ўсход і з поўначы на поўдзень	тлумачаць асноўныя рысы будовы рэльефу дна, вызначаюць па карце глыбіню і працягласць акіянаў з захаду на ўсход і з поўначы на поўдзень; паказваюць на карце мора: Саргасава, Баранцава; цячэнні: Паўночнае пасатнае, Паўднёвае пасатнае, Паўночна-Атлантычнае, Лабрадорскае, Бразільскае; астравы: Вялікабрытанія, Ісландыя; складаюць параўнальную характарыстыку акіянаў, выкарыстоўваючы вучэбны матэрыял параграфа і тэматычныя карты атласа	
9	Ціхі і Індыйскі акіяны. Практычная работа № 2. Параўнальная характарыстыка двух акіянаў (на выбар) па прапанаваным плане	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра мінеральныя і біялагічныя рэсурсы акіянаў, схему акіянічных цячэнняў; <i>веданне</i> азначэння «каралавы востраў»; <i>уменні</i> апісваць асаблівасці геаграфічнага становішча, прыродныя ўмовы і рэсурсы; тлумачыць асноўныя рысы будовы рэльефу дна; вызначаць па карце глыбіню і працягласць акіянаў з захаду на ўсход і з поўначы на поўдзень; <i>навыкі</i> працы з тэматычнымі	Назваюць азначэнне тэрміна «каралавы востраў»; характарызуюць паняцце; апісваюць асаблівасці геаграфічнага становішча, прыродныя ўмовы і рэсурсы; тлумачаць асноўныя рысы будовы рэльефу дна; вызначаюць па карце глыбіню і працягласць акіянаў з захаду на ўсход і з поўначы на поўдзень; паказваюць на карце мора: Ахоцкае, Аравійскае; залівы: Аляска, Персідскі; праліў: Малакскі; жо-	§ 7

1	2	3	4	5	6
			картамі і крыніцамі геаграфічнай інфармацыі для параўнальнай характарыстыкі акіянаў	лабы: Зондскі, Чылійскі; цячэнні: Куросіа, Паўночнае Пасатнае, Паўднёвае Пасатнае; астравы: Калімантан, Японскія (Хансю); складаюць параўнальную характарыстыку акіянаў, выкарыстоўваючы вучэбны матэрыял параграфа і тэматычныя карты атласа	
Тэма 3. Афрыка (5 г)					
10	Геаграфічнае становішча. Геаграфічныя адкрыцці і даследаванні мацерыка. Практычная работа № 3. Характарыстыка геаграфічнага становішча Афрыкі і нанясенне на контурную карту яго элементаў	1	Фарміраваць: <i>уяўленне</i> пра гісторыю даследавання мацерыка; <i>веды</i> пра даследчыкаў Афрыкі; <i>уменне</i> характарызаваць асаблівасці геаграфічнага становішча Афрыкі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для паказу і нанясення геаграфічных аб'ектаў Афрыкі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі пры вызначэнні геаграфічнага становішча Афрыкі	Характарызуюць асаблівасці геаграфічнага становішча Афрыкі; паказваюць на карце пралівы: Баб-эль-Мандэбскі, Мазамбікскі; Адэнскі заліў; паўвостраў Самалі; востраў Мадагаскар; цячэнні: Мазамбіцкае, Канарскае, Бенгельскае, Гвінейскае; удасканалююць і выпрацоўваюць навыкі працы з тэматычнай і контурнай картамі пры вызначэнні геаграфічнага становішча Афрыкі; выконваюць практычную работу; робяць вывады	§ 8

24

1	2	3	4	5	6
11	Тэктанічная будова. Рэльеф і карысныя выкапні	1	Фарміраваць <i>веданне</i> абзначэнняў «рыфт», «дзюна»; <i>уменні</i> характарызаваць асаблівасці геаграфічнага становішча Афрыкі; тлумачыць асноўныя рысы тэктанічнай будовы зямной паверхні мацерыка; усталяваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж тэктанічнай будовай і рэльефам; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення геаграфічных аб'ектаў Афрыкі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі пры вызначэнні геаграфічнага становішча Афрыкі, нанясенні геаграфічных аб'ектаў на контурную карту	Назваюць абзначэнні тэрмінаў «рыфт», «дзюна»; характарызуюць паняцці; тлумачаць асноўныя рысы тэктанічнай будовы зямной паверхні мацерыка; усталяваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж тэктанічнай будовай і рэльефам; паказваюць на карце Афрыканскую платформу; горы: Драконавыя, Капскія; нагор'і і пласкагор'і: Эфіопскае, Усходне-Афрыканскае, Ахагар; упадзіну возера Асаль; катлавіну Конга; найбуйнейшыя радовішчы карысных выкапняў; удасканалююць навыкі працы з тэматычнай і контурнай картамі	§ 9
12	Клімат Афрыкі. Кліматычныя паясы і тыпы клімату	1	Фарміраваць: <i>веды</i> пра кліматычныя паясы Афрыкі; <i>уменні</i> характарызаваць асаблівасці клімату і размяшчэння кліматычных паясоў; вызначаць па кліматычных картах і кліматаграмах асноўныя рысы клімату асобных абласцей мацерыка; усталяваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж геаграфічным становішчам мацерыка і кліматам	Тлумачаць і характарызуюць асаблівасці клімату і размяшчэння кліматычных паясоў; вызначаюць па кліматычных картах і кліматаграмах асноўныя рысы клімату асобных абласцей мацерыка; паказваюць на карце вулкан Камерун; вызначаюць прычынна-выніковыя сувязі паміж геаграфічным становішчам мацерыка і кліматам	§ 10

25

1	2	3	4	5	6
13	Унутраныя воды	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэнняў «вадзі», «дэльта»; <i>уменне</i> характарызаваць асаблівасці ўнутраных вод; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення рэк, азёр, вадаспадаў Афрыкі	Назваюць азначэнні тэрмінаў «вадзі», «дэльта»; характарызуюць паняцці; характарызуюць асаблівасці ўнутраных вод Афрыкі; паказваюць на карце рэкі: Конга, Нігер, Замбезі; азёры: Чад, Вікторыя, Ньяса, Танганьіка; вадаспады Лівінгстана; вадасховішча Насер	§ 11
14	Прыродныя зоны. Геаэкалагічныя праблемы. Нацыянальныя паркі	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра асабліва ахоўныя прыродныя тэрыторыі мацерыка; нацыянальныя паркі: Вірунга, Салонга, Серэнгэці; <i>веданне</i> азначэнняў «азіс», «мангры», «эндэмік», «эпіфіт», «апустыньванне»; прыродных зон Афрыкі; характэрных прадстаўнікоў і эндэмікаў жывёльнага і расліннага свету Афрыкі; <i>уменні</i> : характарызаваць асаблівасці расліннасці, жывёльнага свету і глеб прыродных зон; тлумачыць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету Афрыкі; устанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі зонамі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай	Назваюць азначэнні тэрмінаў «апустыньванне», «азіс», «мангры», «эндэмік», «эпіфіт»; характарызуюць паняцці; называюць прыродныя зоны Афрыкі, характэрных прадстаўнікоў і эндэмікаў жывёльнага і расліннага свету Афрыкі; характарызуюць асаблівасці расліннасці, жывёльнага свету і глеб прыродных зон; тлумачыць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету Афрыкі; устанаўліваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі зонамі; вызначаюць экалагічныя праблемы: апустыньванне і дэградацыя земляў (зона Сахеля); паказваюць на карце прыродныя	§12

1	2	3	4	5	6
			картамі для нанясення прыродных зон	зоны, вулкан Нгарангора; пустыні: Сахара, Наміб, Калахары; наносыць іх на контурную карту	
Тэма 4. Аўстралія і Акіянія (3 г)					
15	Геаграфічнае становішча. Геаграфічныя адкрыцці і даследаванні мацерыка і Акіяніі. Тэктанічная будова. Рэльеф і карысныя выкапні	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра адкрыцці і гісторыю даследавання Аўстраліі і Акіяніі; <i>веды</i> пра мацярык, даследчыкаў Аўстраліі і Акіяніі; <i>уменні</i> характарызаваць асаблівасці геаграфічнага становішча Аўстраліі і Акіяніі, асноўныя рысы тэктанічнай будовы і асаблівасці рэльефу мацерыка; вызначаць прычынна-выніковыя сувязі паміж тэктанічнай будовай і рэльефам; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення геаграфічных аб'ектаў Аўстраліі і Акіяніі	Характарызуюць асаблівасці геаграфічнага становішча Аўстраліі і Акіяніі; асноўныя рысы тэктанічнай будовы зямной паверхні мацерыка; вызначаюць прычынна-выніковыя сувязі паміж тэктанічнай будовай і рэльефам; паказваюць на карце заліў Карпентарыя; астравы і групы астравоў: Вялікі Бар'ерны рыф, Новая Гвінея, Гавайскія, Тасманія, Новая Зеландыя; паўастравы: Кейп-Ёрк, Арнем-Ленд; Аўстралійскую платформу, Аўстралійскія Альпы (г. Касцюшка); раўніны: Цэнтральная нізіна, Заходне-Аўстралійскае пласкагор'е; вулкан Кілаўэа, найбуйнейшыя радовішчы карысных выкапняў	§ 13
16	Кліматычныя паясы і тыпы клімату. Паверхневыя воды	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> кліматычных паясоў, азначэння «крык»; <i>уменні</i> паказваць на карце кліматычныя паясы Аўстраліі	Назваюць азначэнне тэрміна «крык»; характарызуюць паняцце; тлумачыць асаблівасці клімату і размяшчэння кліма-	§ 14

1	2	3	4	5	6
			і Акіяніі; характарызаваць асаблівасці клімату і размяшчэння кліматычных паясоў; вызначаць па кліматычных картах і кліматаграмах асноўныя рысы клімату асобных абласцей Аўстраліі і Акіяніі; устанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі паміж геаграфічным становішчам мацерыка і кліматам, кліматам і ўнутранымі водамі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення рэк, азёр і аргіянскіх басейнаў Аўстраліі	тычных паясоў; вызначаюць прычынна-выніковыя сувязі паміж геаграфічным становішчам мацерыка і кліматам; характарызуюць унутраныя воды Аўстраліі; паказваюць на карце рэкі: Дарлінг, Купер-Крык; возера Эйр-Норт; тлумачаць асаблівасці ўнутраных вод; устанаўліваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж геаграфічным становішчам і кліматам мацерыка, кліматам і ўнутранымі водамі	
17	Прыродныя зоны Аўстраліі і Акіяніі. Практычная работа № 4. Фізіка-геаграфічная характарыстыка тэрыторыі на выбар (Заходне-Аўстралійскага пласкагор'я і Вялікага Водападзельнага хрыбта Аўстраліі)	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра асабліва ахоўныя прыродныя тэрыторыі мацерыка – нацыянальныя паркі і запаведнікі, прыродна-гістарычныя раёны Акіяніі Блу-Маўнцінс, Вялікую пустыню Вікторыя, Вялікі Бар'ерны рыф; <i>веданне</i> азначэнняў «скрэб», «рэлікт», прыродных зон Аўстраліі і Акіяніі, характэрных прадстаўнікоў і эндэмікаў жывёльнага і расліннага свету Аўстраліі і Акіяніі; <i>уменні</i>	Назваюць азначэнні тэрмінаў «скрэб», «рэлікт»; характарызуюць паняцці; называюць характэрных прадстаўнікоў і эндэмікаў жывёльнага і расліннага свету Аўстраліі і Акіяніі; характарызуюць асаблівасці расліннасці, жывёльнага свету і глеб прыродных зон; тлумачаць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету Аўстраліі і Акіяніі; устанаўліваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі	§ 15

1	2	3	4	5	6
			характарызаваць асаблівасці расліннага, жывёльнага свету, глеб прыродных зон; тлумачыць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету Аўстраліі і Акіяніі; устанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі зонамі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення прыродных зон, пустыняў; <i>навыкі</i> працы з крыніцамі геаграфічнай інфармацыі і <i>ўменне</i> працы па плане для фізіка-геаграфічнай характарыстыкі і параўнання ўсходняй і заходняй частак Аўстраліі	зонамі; паказваюць на карце Вялікую пустыню Вікторыя, Вялікую Пясчаную пустыню, наносыць іх на контурную карту; складаюць параўнальную фізіка-геаграфічную характарыстыку ўсходняй і заходняй частак Аўстраліі па плане, выкарыстоўваючы вучэбны матэрыял параграфу і карты атласа; выконваюць практычную работу; робяць вывады	
Тэма 5. Антарктыда (2 г)					
18	Асаблівасці геаграфічнага становішча Антарктыды і Антарктыкі. Адкрыццё і даследаванні мацерыка. Асноўныя рысы прыроды	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра адкрыццё і даследаванні Антарктыды (станцыя Усход, Гара Вячэрняя); <i>веданне</i> азначэння «сцёкавыя вятры»; першаадкрывальнікаў мацерыка, беларускіх даследчыкаў; кліматычных паказчыкаў; <i>уменні</i> характарызаваць асаблівасці геаграфічнага становішча Антарктыды, асноўныя рысы тэк-	Назваюць азначэнне тэрміна «сцёкавыя вятры»; характарызуюць паняцці; характарызуюць асаблівасці геаграфічнага становішча Антарктыды, асноўныя рысы тэктанічнай будовы мацерыка, асаблівасці клімату; называюць кліматычныя паказчыкі; тлумачаць адрозненне паняццяў «Антарктыда» і «Антарктыка»,	§ 16

1	2	3	4	5	6
			танічнай будовы, асаблівасці клімату; тлумачыць адрозненне паняццяў «Антарктыда» і «Антарктыка», асаблівасці падлёднага рэльефу; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення аб'ектаў Антарктыды	асаблівасці падлёднага рэльефу; паказваюць на карце мора: Роса, Уэдэла; паўвостраў Антарктычны; платформу Антарктычную; горы: Трансантарктычныя, Антарктычныя Анды; масіў Вінсан; упадзіну Бэнтлі; вулкан Эрэбус; возера Усход; шэльфавы ледавік Роса	
30	Зледзяненне. Асаблівасці арганічнага свету. Сучасныя даследаванні. Уплыў Антарктыды на прыроду Зямлі	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра асноўныя геакалагічныя праблемы Антарктыды; <i>веданне</i> азначэнняў «антарктычная пустыня», «антарктычны азіс», «азонавая дзірка», «покрыўны ледавік», «шэльфавы ледавік»; <i>уменні</i> характарызаваць асаблівасці расліннага і жывёльнага свету, уплыў Антарктыды на прыроду Зямлі; тлумачыць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету, уплыў Антарктыды на прыроду Зямлі; устанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі зонамі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення геаграфічных аб'ектаў Антарктыды	Назваюць азначэнні тэрмінаў «антарктычная пустыня», «антарктычны азіс», «азонавая дзірка», «покрыўны ледавік», «шэльфавы ледавік»; характарызуюць паняцці; характарызуюць асноўныя рысы прыроды мацерыка; характарызуюць асаблівасці расліннага і жывёльнага свету, уплыў Антарктыды на прыроду Зямлі; тлумачаць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету, уплыў Антарктыды на прыроду Зямлі; устанаўліваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі зонамі	§ 17

1	2	3	4	5	6
Тэма 6. Паўднёвая Амерыка (5 г)					
31	Геаграфічнае становішча. Гісторыя адкрыцця і геаграфічныя даследаванні мацерыка	1	Фарміраваць: <i>уяўленне</i> пра даследаванне мацерыка; <i>веданне</i> даследчыкаў Паўднёвай Амерыкі; <i>уменні</i> характарызаваць асаблівасці геаграфічнага становішча Паўднёвай Амерыкі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення геаграфічных аб'ектаў Паўднёвай Амерыкі	Характарызуюць асаблівасці геаграфічнага становішча Паўднёвай Амерыкі; паказваюць на карце Паўднёвую, Лацінскую Амерыку; востраў Вогненная Зямля, Фолклендскія астравы; праліў Дрэйка; заліў Ла-Плата і цячэнне Гвіянскае	§ 18
	Тэктанічная будова. Рэльеф і карысныя выкапні	1	Фарміраваць: <i>уменне</i> характарызаваць асноўныя рысы тэктанічнай будовы і асаблівасці рэльефу мацерыка; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення геаграфічных аб'ектаў Паўднёвай Амерыкі	Характарызуюць асноўныя рысы тэктанічнай будовы і асаблівасці рэльефу мацерыка; паказваюць на карце Паўднёва-Амерыканскую платформу; гару Аканкагуа; плато Патагонія; вулкан Катапахі; пласкагор'і: Бразільскае, Гвіянскае; нізіны: Амазонская, Арынокская, Лаплацкая; радовішчы карысных выкапняў; наносы іх на контурную карту	§ 19
	Кліматычныя паясы і тыпы клімату	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> кліматычных паясоў Паўднёвай Амерыкі; <i>уменні</i> паказаць на карце кліматычныя паясы Паўднёвай Амерыкі; характарызаваць асаблівасці клімату і размяшчэння	Характарызуюць асаблівасці клімату і размяшчэння кліматычных паясоў, паказваюць іх на контурнай карце; вызначаюць па кліматычных картах і кліматаграмах асноўныя рысы клімату	§ 20

1	2	3	4	5	6
			кліматыхных паясоў; вызначаць па кліматыхных картах і кліматаграмах асноўныя рысы клімату асобных абласцей Паўднёвай Амерыкі; вызначаць прычынна-выніковыя сувязі паміж геаграфічным становішчам мацерыка і кліматам	асобных абласцей Паўднёвай Амерыкі; устаўляюць прычынна-выніковыя сувязі паміж геаграфічным становішчам мацерыка і кліматам; паказваюць на карце Перуанскае і Фолклендскае цячэнні; пустыню Атакама	
23	Унутраныя воды. Практычная работа № 5. Параўнальная характарыстыка рэк Амазонка і Ніл па плане	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэнняў «лагуна», «саланчак»; <i>уменні</i> паказваць на карце аб'екты гідраграфіі мацерыка; характарызаваць асаблівасці ўнутраных вод; устаўляюць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і ўнутранымі водамі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення аб'ектаў гідраграфіі Паўднёвай Амерыкі; працы з крыніцамі геаграфічнай інфармацыі і <i>ўменне</i> працаваць па плане для складання параўнальнай характарыстыкі рэк Амазонка і Ніл	Назваюць азначэнні тэрмінаў «лагуна», «саланчак»; характарызаваюць паняцці; характарызаваюць унутраныя воды Паўднёвай Амерыкі; паказваюць на карце рэкі Парана, Арынока; вадаспад Ігуасу; вадасховішча Гуры; возера Маракайба, Тытыкака; саланчак Салар-дэ-Уюні; наносзяць іх на контурную карту; выпрацоўваюць і ўдасканалюць навыкі складання параўнальнай характарыстыкі рэк Амазонка і Ніл па плане, выкарыстоўваючы вучэбны матэрыял параграфу і тэматычныя карты атласа; выконваюць практычную работу; робяць вывады	§ 21

32

1	2	3	4	5	6
24	Прыродныя зоны. Вышынная пояснасць Андаў. Геаэкалагічныя праблемы: абязлесенне, забруджванне вод. Нацыянальныя паркі	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра асноўныя геаэкалагічныя праблемы мацерыка, пра асабліва ахоўныя прыродныя тэрыторыі мацерыка, нацыянальныя паркі: Галапагос, Лос-Гласьярэс, Ману; <i>веданне</i> азначэнняў «гілея», «кампас», «пампа», «льянас»; прыродных зон Паўднёвай Амерыкі, характэрных прадстаўнікоў і эндэмікаў расліннага і жывёльнага свету; <i>уменні</i> характарызаваць асаблівасці расліннасці, жывёльнага свету і глеб прыродных зон Паўднёвай Амерыкі; тлумачыць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету мацерыка; устаўляюць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі зонамі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення прыродных зон	Назваюць азначэнні тэрмінаў «гілея», «кампас», «пампа», «льянас»; характарызаваюць паняцці; характарызаваюць прыродныя зоны Паўднёвай Амерыкі; характарызаваюць асаблівасці расліннага і жывёльнага свету, глеб прыродных зон Паўднёвай Амерыкі; тлумачаць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету мацерыка; устаўляюць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі зонамі; паказваюць на карце прыродныя зоны, наносзяць іх на контурную карту	§ 22
Тэма 7. Паўночная Амерыка (5 г)					
25	Геаграфічнае становішча. Геаграфічныя адкрыцці	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра гісторыю даследавання мацерыка; <i>веданне</i> даследчыкаў Паўночнай	Характарызаваюць асаблівасці геаграфічнага становішча Паўночнай Амерыкі; паказваюць	§ 23

33

1	2	3	4	5	6
	і даследаванні мацерыка		Амерыкі; <i>уменне</i> характарызаваць асаблівасці геаграфічнага становішча Паўночнай Амерыкі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення геаграфічных аб'ектаў Паўночнай Амерыкі	на карце моры: Карыбскае, Берынгава; Гудзонаў заліў; Дэвісаў праліў; астравы: Грэнландыя, Канадскі Арктычны архіпелаг, Алеуцкія; паўастравы: Лабрадор, Каліфорнія, Юкатан; наносыць іх на контурную карту	
26	Тэктанічная будова. Рэльеф і карысныя выкапні. Практычная работа № 6. Устанаўленне сувязі паміж тэктанічнай будовай, рэльефам і карыснымі выкапнямі па тэктанічнай і фізічнай картах (на прыкладзе пэўнай тэрыторыі)	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэнняў «бэдленд», «фіёрд»; <i>уменні</i> характарызаваць асноўныя рысы тэктанічнай будовы і асаблівасці рэльефу мацерыка; устанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі паміж тэктанічнай будовай і рэльефам; <i>навыкі</i> працы з тэктанічнай і фізічнай картамі для ўстанаўлення прычынна-выніковых сувязей паміж тэктанічнымі структурамі, формамі рэльефу і карыснымі выкапнямі	Назваюць азначэнні тэрмінаў «бэдленд», «фіёрд»; характарызуюць паняцці; называюць асноўныя тэктанічныя структуры і адпаведныя ім формы рэльефу; характарызуюць асноўныя рысы тэктанічнай будовы і асаблівасці рэльефу мацерыка; устанаўліваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж тэктанічнай будовай і рэльефам; паказваюць на карце Паўночна-Амерыканскую платформу; горы: Дэналі (Мак-Кінлі), Скалістыя, Апалачы; Мексіканскае нагор'е; плато Каларада; Вялікі Басейн; вулкан Арысаба; раўніны: Цэнтральныя, Вялікія; упадзіну Даліна Смерці, радовішчы карысных выкапняў; наносыць іх на контурную карту; удасканалюць	§ 24

34

1	2	3	4	5	6
				і выпрацоўваюць навыкі працы з тэктанічнай і фізічнай картамі для ўстанаўлення прычынна-выніковых сувязей паміж тэктанічнымі структурамі, формамі рэльефу і карыснымі выкапнямі; выконваюць практычную работу; робяць вывады	
27	Асаблівасці клімату мацерыка. Кліматычныя паясы і тыпу клімату	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэння «тарнада», кліматычных паясоў Паўночнай Амерыкі; <i>уменні</i> паказваць на карце кліматычныя паясы Паўночнай Амерыкі; характарызаваць асаблівасці клімату і размяшчэння кліматычных паясоў; вызначаць па кліматычных картах і кліматаграмах асноўныя рысы клімату асобных абласцей Паўночнай Амерыкі; вызначаць прычынна-выніковыя сувязі паміж геаграфічным становішчам мацерыка і кліматам	Назваюць азначэнне тэрміна «тарнада»; характарызуюць паняцце; характарызуюць асаблівасці клімату і размяшчэння кліматычных паясоў; вызначаюць па кліматычных картах і кліматаграмах асноўныя рысы клімату асобных абласцей Паўночнай Амерыкі; устанаўліваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж геаграфічным становішчам мацерыка і кліматам; паказваюць на карце цячэнні: Каліфарнійскае, Аляскінскае	§ 25
28	Унутраныя воды. Сучаснае зледзяненне мацерыка	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэнняў «каньён», «шматгадовая мерзлата»; <i>уменні</i> паказваць на карце аб'екты гідраграфіі мацерыка; характарызаваць асаблівасці ўнутраных вод; устанаўліваць пры-	Назваюць азначэнні тэрмінаў «каньён», «шматгадовая мерзлата»; характарызуюць паняцці; характарызуюць унутраныя воды Паўночнай Амерыкі; паказваюць на карце рэкі: Місісіпі,	§ 26

35

1	2	3	4	5	6
			чынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і ўнутранымі водамі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення рэк, азёр, вадаспадаў, вадасховішчаў Паўночнай Амерыкі	Святога Лаўрэнція, Каларада, Макензі, Юкан; Панамскі канал; Ніагарскі вадаспад; возера: Вялікае Мядзведжае, Вялікае Салёнае; вадасховішча Мід; наносыць іх на контурную карту	
29	Прыродныя зоны, асаблівасці іх працірання. Геаэкалагічныя праблемы. Нацыянальныя паркі	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра асабліва ахоўныя прыродныя тэрыторыі мацерыка, нацыянальныя паркі: Елаўстонскі, Мамантавая пячора, Секвоя; <i>веданне</i> азначэння «прэрыя», прыродных зон, характэрных прадстаўнікоў і эндэмікаў расліннага і жывёльнага свету, прэрыі Паўночнай Амерыкі; <i>уменні</i> характарызаваць асаблівасці расліннага і жывёльнага свету, глеб прыродных зон Паўночнай Амерыкі; тлумачыць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету мацерыка; устанавліваць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі зонамі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення прыродных зон	Назваюць азначэнне тэрміна «прэрыя»; характарызуюць паняцце; характарызуюць прыродныя зоны Паўночнай Амерыкі; характарызуюць асаблівасці расліннага і жывёльнага свету, глеб прыродных зон Паўночнай Амерыкі; тлумачаць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету мацерыка; устанавліваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі зонамі; паказваюць на карце прыродныя зоны, наносыць іх на контурную карту	§ 27

1	2	3	4	5	6
Тэма 8. Еўразія (5 г)					
30	Геаграфічнае становішча. Склад тэрыторыі. Геаграфічныя даследаванні і адкрыцці ў Еўразіі	1	Фарміраваць: <i>уяўленне</i> пра гісторыю даследавання мацерыка; <i>веданне</i> даследчыкаў Еўразіі; <i>уменні</i> характарызаваць асаблівасці геаграфічнага становішча Еўразіі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення геаграфічных аб'ектаў Еўразіі	Характарызуюць асаблівасці геаграфічнага становішча Еўразіі; паказваюць на карце моры: Паўночнае, Паўднёва-Кітайскае; пралівы: Басфор, Ла-Манш; Біскайскі заліў; паўастравы: Скандынаўскі, Пірэнейскі, Аравійскі, Індакітай, Індастан, Камчатка; астравы: Вялікія Зондскія; наносыць іх на контурную карту	§ 28
31	Тэктанічная будова. Асноўныя формы рэльефу мацерыка. Размяшчэнне карысных выкапняў	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэння «лэс»; <i>уменні</i> характарызаваць асноўныя рысы тэктанічнай будовы і асаблівасці рэльефу мацерыка; устанавліваць прычынна-выніковыя сувязі паміж тэктанічнай будовай і рэльефам; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення раўнін, гор Еўразіі	Назваюць азначэнне тэрміна «лэс»; характарызуюць паняцце; характарызуюць асноўныя рысы тэктанічнай будовы і асаблівасці рэльефу мацерыка; устанавліваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж тэктанічнай будовай і рэльефам; паказваюць на карце Сібірскую платформу; горы: Карпаты, Цянь-Шань; вулканы: Ключаўская Сопка, Этна; нагор'і: Тыбецкае, Памір; раўніну: Вялікая Кітайская; нізіны: Інда-Гангская, Заходне-Сібірская, Месапатамская; пустыню Гобі; радовішчы карысных выкапняў; наносыць іх на контурную карту	§ 29

1	2	3	4	5	6
32	Агульная характарыстыка клімату Еўразіі. Кліматаўтваральныя фактары. Практычная работа № 7. Супастаўленне кліматычных характарыстык тэрыторыі Еўразіі пры руху з захаду на ўсход (па 50-й паралелі паўночнай шыраты). Тлумачэнне выяўленых адрозненняў	1	Фарміраваць: <i>веданне</i> азначэння «кантынентальнасць клімату», кліматычных паясоў Еўразіі; <i>уменні</i> паказваць на карце кліматычныя паясы Еўразіі; характарызаваць асаблівасці клімату і размяшчэння кліматычных паясоў; вызначаць па кліматычных картах і кліматаграмах асноўныя рысы клімату асобных абласцей Еўразіі; вызначаць прычынна-выніковыя сувязі паміж геаграфічным становішчам мацерыка і кліматам; <i>навыкі</i> працы з кліматычнымі картамі і кліматадыяграмамі для супастаўлення кліматычных характарыстык Еўразіі па 50-й паралелі паўночнай шыраты	Назваюць азначэнне тэрміна «кантынентальнасць клімату»; характарызуюць паняцце; называюць кліматычныя паясы Еўразіі; характарызуюць асаблівасці клімату і размяшчэння кліматычных паясоў; вызначаюць па кліматычных картах і кліматаграмах асноўныя рысы клімату асобных абласцей Еўразіі; вызначаюць прычынна-выніковыя сувязі паміж геаграфічным становішчам мацерыка і кліматам; выпрацоўваюць і ўдасканальваюць навыкі працы з кліматычнымі картамі і кліматадыяграмамі для супастаўлення кліматычных характарыстык Еўразіі па 50-й паралелі паўночнай шыраты; выконваюць практычную работу; робяць вывады	§ 30
33	Унутраныя воды. Сучаснае зледзяненне. Шматгадовая мерзлата	1	Фарміраваць: <i>уменні</i> паказваць на карце аб'екты гідраграфіі мацерыка; характарызаваць асаблівасці ўнутраных вод; устанавліваць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і ўнутранымі водамі; <i>навыкі</i> працы з тэматыч-	Характарызуюць найбуйнейшыя рачныя сістэмы Еўразіі, азёры і тыпы іх катлавін, каналы, сучаснае зледзяненне і шматгадовую мерзлату; паказваюць на карце рэкі: Рэйн, Дунай, Об, Волга, Енісей, Лена, Амур, Хуанхэ, Ганг;	§ 31

1	2	3	4	5	6
			най і контурнай картамі для нанясення аб'ектаў гідраграфіі мацерыка	азёры: Ладажскае, Мёртвае мора; наносыць іх на контурную карту	
34	Прыродныя зоны Еўразіі. Праблемы аховы прыродных комплексаў Еўразіі. Прыродная спадчына	1	Фарміраваць: <i>уяўленні</i> пра асабліва ахоўныя прыродныя тэрыторыі мацерыка; нацыянальныя паркі і запаведнікі: Сіхатэ-Алінскі, Рэпетэкскі, Казіранга; <i>веданне</i> азначэння «маквіс»; прыродных зон, характэрных прадстаўнікоў і эндэмікаў жывёльнага і расліннага свету Еўразіі; <i>уменні</i> характарызаваць асаблівасці расліннага і жывёльнага свету, глеб прыродных зон Еўразіі; тлумачыць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету мацерыка; устанавліваць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі зонамі; <i>навыкі</i> працы з тэматычнай і контурнай картамі для нанясення прыродных зон	Назваюць азначэнне тэрміна «маквіс»; характарызуюць паняцце; характарызуюць прыродныя зоны Еўразіі; характарызуюць асаблівасці расліннага і жывёльнага свету, глеб прыродных зон Еўразіі; тлумачаць своеасаблівасць расліннага і жывёльнага свету мацерыка; устанавліваюць прычынна-выніковыя сувязі паміж кліматам і прыроднымі зонамі; паказваюць на карце прыродныя зоны, пустыню Руб-эль-Халі, наносыць іх на контурную карту	§ 32
35	Абагульняльнае паўтарэнне	1	Абагульненне і сістэматызацыя ведаў па тэмах 2—8		

Змест

Прадмова.....	3
Геаграфія. Фізичная геаграфія 6 клас	4
Геаграфія. Мацерыкі і акіяны 7 клас	19